

Przestępczość wśród nieletnich na terenie miasta K-Koźle, a ich zachowania agresywne

Spis Treści

Wstęp

Rozdział I: Podejście teoretyczne do przestępczości nieletnich i zachowań agresywnych

1.1. Definicja i rodzaje przestępczości nieletnich

1.2. Zachowania agresywne wśród młodzieży

1.3. Czynniki wpływające na przestępczość nieletnich

Rozdział II: Metodologia badań

2.1. Cele badań: zewnętrzne i wewnętrzne

2.2. Kryteria prawdy naukowej

2.3. Przegląd metod badawczych

Rozdział III: Przestępczość wśród nieletnich na terenie miasta K-Koźle

3.1. Charakterystyka demograficzna miasta K-Koźle

3.2. Analiza statystyk przestępczości nieletnich w K-Koźle

3.3. Przykłady i studia przypadków

Rozdział IV: Agresywne zachowania wśród młodzieży w K-Koźle

4.1. Analiza statystyk agresywnych zachowań wśród młodzieży

4.2. Studia przypadków i przykłady agresywnych zachowań

4.3. Związek pomiędzy agresywnymi zachowaniami a przestępczością nieletnich

Rozdział V: Wnioski i rekomendacje

5.1. Interpretacja wyników

5.2. Implikacje dla polityki publicznej i prewencji

Zakończenie

Bibliografia

Cel badań

Określenie celu badań zdaniem Z. Skornego wymaga „uświadomienia sobie, po co podejmujemy badania oraz do czego mogą być przydatne uzyskane w nich wyniki” (Z.Skormy, 1984, s. 11). Zasadniczym celem poznania naukowego powinno być zdobycie wiedzy maksymalnie ścisłej, maksymalnie pewnej, maksymalnie ogólnej, maksymalnie prostej, o maksymalnej zawartości informacji (T.Pilch, T.Bauman, 2001, s. 23).

Nie każde poznanie może być uznane za poznanie naukowe. Aby można je było za takie uznać, musi realizować ono określone cele. J. Such wyróżnia dwa rodzaje celów: zewnętrzne i wewnętrzne.

„Cele zewnętrzne wynikają z funkcji, jakie pełni nauka w społeczeństwie, w życiu ludzi, gdy jest stosowana do realizacji pewnych zadań teoretycznych lub praktycznych. Cele wewnętrzne- to cele, jakie sobie uczony zwykle stawia bezpośrednio w swej pracy badawczej, cele czysto poznawcze” (J.Such, 1973, s. 16).

Prawda, która interesuje badacza cechuje się:

- ogólnością,
- ścisłością,
- wysoką informatywną zawartością,
- pewnością,
- prostotą.

Cele wewnętrzne są środkami realizacji celów zewnętrznych, są im podporządkowane. Cele zewnętrzne wiążą się z funkcjami, jakie nauka pełni w społeczeństwie. Nauka wyrosła z potrzeb praktycznych, dlatego więc jednym z celów zewnętrznych jest cel praktyczny, czyli umożliwienie człowiekowi jak najefektywniejszego działania. Efektywne działanie wymaga umiejętności przewidywania przyszłych zjawisk, zatem przewidywanie jest funkcją praktyczną nauki. (J.Brzeziński, 1978, s. 8).

Drugim celem zewnętrznym nauki jest wyjaśnienie zachowań ludzi, a więc poznanie procesów psychicznych, które warunkują zachowanie.

Bibliografia

1. Hołyst B., Kryminologia, Warszawa, PWN 1986, s. 288 i n.
2. Konopnicki J., Niedostosowanie społeczne, Warszawa 1971, s. 13-31.
3. Mościcka L., Przestępczość nieletnich. Podłoże, geneza, motywy, Wrocław 1970., Por. opracowania innych autorów np. Stępień P., Przyczynek do badań nad mechanizmem kryminogenezy, [w:] „PiP” 1982, nr 1, s. 82-90.
4. Czapów Cz., Wychowanie resocjalizujące, PWN, Warszawa 1980.
5. Czapów Cz., Jedlewski S., Pedagogika resocjalizacyjna, Warszawa 1971.
6. Bartkowicz Z., Efektywność resocjalizowania nieletnich w zakładzie poprawczym i wychowawczym, Warszawa 1987
7. Czapów Cz. , Jedlewski S., Pedagogika resocjalizacyjna..., op. cit., s. 56 i n.
8. Bartkowicz Z. , Efektywność resocjalizowania nieletnich..., op. cit., s. 23.
9. Pospiszyl K., Poglądy na istotę niedostosowania społecznego, w: K. Pospiszyl, E. Żabczyńska, Psychologia dziecka niedostosowanego społecznie, Warszawa 1985, s. 13.
10. Czapów Cz. , Wychowanie resocjalizujące..., op. cit., s. 34.
11. Pospiszyl K., Badania porównawcze nad rodzajami agresji u młodzieży przestępczej,[w:] „Psychologia wychowawcza” 1975, nr 2, s. 241.
12. Czapów Cz. , Jedlewski S., Pedagogika resocjalizacyjna..., op. cit., s. 55.
13. Por. Lipkowski O., Pedagogika specjalna, PWN, Warszawa 1981.
14. Por. Konopnicki J., Niedostosowanie społeczne, PWN, Warszawa 1971, s. 13-31.
15. Czapów Cz. , Wychowanie resocjalizujące..., op. cit., s. 138.
16. Tamże, s. 129.
17. Bartkowicz Z., Efektywność resocjalizowania..., op. cit., s. 89.
18. Czapów Cz., Wychowanie resocjalizujące..., op. cit., s. 141.
19. Bielicki E. , Wybrane problemy patologii przystosowania społecznego i pedagogiki resocjalizacyjnej, Bydgoszcz 1983, s. 71.
20. Czapów Cz., Wychowanie resocjalizujące..., op. cit., s. 149.
21. Reykowski J. , Postawy a osobowość, [w:], Nowak S., Teorie postaw, Warszawa 1973
22. Bandura A., Walters R.H., Agresja w okresie dorastania. Wpływ praktyk wychowawczych i stosunków rodzinnych. PWN, Warszawa 1968
23. Bronfenbrenner U., Czynniki społeczne w rozwoju dzieci, cz. I.

Psychologia wychowawcza, 1970, nr 1

24. Namowicz L., Losy życiowe nieletnich przestępców. PWN, Warszawa 1968
25. Zaborowski Z., Rodzina jako grupa społeczno-wychowawcza. NK, Warszawa 1980, s.11
26. Hurlock B., Rozwój młodzieży. PWN, Warszawa 1965
27. Malewska H., Muszyński H., Kłamstwo dzieci, PWN, Warszawa 1965,
28. Gerstmann S., Wpływ rodziców na zaburzenia emocjonalne uczniów. Toruń 1956.
29. Popielarska E., Mazurowa M., Dlaczego nasze dzieci sprawiają trudności wychowawcze, PZWL, Warszawa 1983, s.14.
30. Forward S.: Toksyczni rodzice, Jacek Santorski &CO Agencja Wydawnicza, Warszawa 1994, s. 122.
31. Tyszka Z.: Socjologia rodziny, PWN, Warszawa 1976, s. 230.
32. Nowak S.: Metodologia badań społecznych. Zagadnienia ogólne, PWN, Warszawa 1970, s. 441.
33. Tyszka Z.: Socjologia rodziny, op. cit., s. 230-231.
34. Jarosz M. (red.), Wybrane zagadnienia patologii społecznej, Warszawa 1975, s. 7.
35. Pospiszyl I.: Przemoc w rodzinie, op. cit., s. 131.
36. W badaniach Gellesa (1981) wskaźnik ten wynosi 27%. Rezultaty badań Sedlaka (1988) ujawniły 25% mężczyzn ofiar, a Blackman (1989) – tylko 3,3%. Prawidłowości tych nie odzwierciedlają dane kryminologiczne, zgodnie z którymi udział kobiet w Polsce w przestępstwach przeciwko rodzinie wynosi 3,2-3,9%. Natomiast G.D. Sanders (1988) badając agresywność kobiet bitych szukających pomocy w schroniskach dla ofiar przemocy, stwierdził, że 75% badanych ofiar uczestniczyło w jakiejś formie przemocy w relacjach małżeńskich; 50-60% stosowało surowe metody to znaczy kopanie, bicie pięścią lub bicie przedmiotem, około 12% użyło w bójce z mężem broni lub noża op. cit., s. 79.
37. Pospiszyl I.: Przemoc w rodzinie, op. cit., s. 131.
38. Pawlica B., Woźniak-Krakowian A.: Psychologiczna i socjologiczna, op. cit., s. 58.
39. Sisson P.: Wewnętrzne przebudzenie, op. cit., s. 30.
40. Por. Dymek –Balcerek K., dziecko w obliczu patologii społecznej dnia codziennego –rzeczywistość lat dziewięćdziesiątych, PR, Radom 1999, T.I.
41. Konopnicki J., Niedostosowanie społeczne..., op. cit., s. 89.
42. Tamże, s. 125.

43. Pospiszył K., Żabczyńska E., Psychologia ..., op. cit, s. 82.
44. Jus A., Spojrzenie psychiatry na niektóre zagadnienia rodziny. [w] „Problemy Rodziny”, 2001, nr 3.
45. Boćwińska - Kiluk B., Dzieciństwo moim skarbem, przemoc moim przekleństwem. [w] „Edukacja i dialogi” 2006, nr 8.
46. Bąkowska M., Przemoc w rodzinie a zaburzenia zachowania dziecka. „Edukacja”, 2005, nr 2.
47. Pospiszył K., Żabczyńska E., Psychologia ... , op. cit., s. 94 - 96.
48. Kwak A., Niepełność rodziny jako wyznacznik stosunków wewnątrz rodzinnych [w:] Rodzina jako system interakcji. Lublin 1988, s. 175 - 180.
49. Pospiszył K., Żabczyńska E., Psychologia ... op. cit., s. 96.
50. Sońta C., Normatywne pojęcie zorganizowanej przestępczości. Zorganizowana grupa i związek przestępczy w polskim prawie karnym na tle teorii i orzecznictwa - zarys problematyki. Wojskowy Przegląd Prawniczy 1997, nr 1, s. 20-21.
51. Słownik języka polskiego, t. II, PWN, Warszawa 1982, s. 1008.
52. Kitler W., Problemy zarz¹dzania kryzysowego w państwie, AON, Warszawa 2000, s. 22.
53. Tamże, s. 22.
54. Szymczak M. (red.). Słownik języka polskiego, Wyd. Naukowe PWN, Warszawa 1993, t. I, s. 704 i 1069,
55. Zakrzewski P., Glosa do wyroku z 12 sierpnia 1959 r. Państwo i Prawo 1960, nr 8-9, s. 468-469.
56. Szczepański J., Elementarne pojęcia socjologii, PWN, Warszawa 1970, s. 44-45.
57. Laskowska K., Teoretyczne i praktyczne podstawy odpowiedzialności z art. 258 k.k., Stowarzyszenia Prokuratorów Rzeczypospolitej Polskiej.
58. Tamże
59. Laskowska K., Teoretyczne i praktyczne podstawy odpowiedzialności z art. 258 k.k., Stowarzyszenia Prokuratorów Rzeczypospolitej Polskiej.
60. Konwencja NZ przeciwko międzynarodowej przestępczości zorganizowanej, NY, 15.11.2000r (RP-Dz. U. z 2005 r. Nr 18, poz. 158)
61. 18 United States Code - Racketeer Influenced & Corrupt Organizations Act , patrz: Z. Rau, „Pragmatyzm w zwalczaniu przestępczości”, Prokurator, Nr 4, 2000 s. 75.
62. Program TREVI I, Rzym 1975r; Europejski Pakt na rzecz Zwalczania Przestępczości Zorganizowanej, Bruksela, dn. 28 maja 1998r.

63. Serwis Studentów Prawa, <http://www.student.lex.pl>, 15.03.2008.
64. por. Przestępczość zorganizowana, por. www.pzorg.prv.pl/, 15.03.2008.
65. por. Przestępczość zorganizowana, por. www.pzorg.prv.pl/, 15.03.2008.
66. Tamże, 15.03.2008.
67. por. Przestępczość zorganizowana, por. www.pzorg.prv.pl/, 15.03.2008.
68. Kojder A., Sadowski A. (red.), Klimaty korupcji, Wyd. Adama Smitha & Semper, Warszawa 2002, s. 7.
69. Jarosz M., Władza. Przywileje. Korupcja, PWN, Warszawa 2004, s. 203.
70. Kojder A., Korupcja, [w:] Księga Dziesięciolecia Polski Niepodległej 1989 – 1999, W. Kuczyński (red.), United Publishers and Productions, Warszawa 2001, s. 1019.
71. Kojder A., Przeciwdziałanie korupcji w państwach Unii Europejskiej, „Wszechnica Polska „ 2003, nr 2, s. 20.
72. Preambuła prawno – karnej konwencji o korupcji podpisanej przez Polskę w Strasburgu 27.01.1998r. ratyfikowanej (Dz. U. z 2002 r. Nr 126poz. 1066).
73. Konwencja prawno-karna o korupcji, Strasburg 27 stycznia 1999 r., (Dz. U. Z dnia 17 lutego 2005 r. Nr 29
74. Konwencja cywilnoprawna o korupcji, Strasburg 4 listopada 1999r., (Dz. U. z dnia 16 listopada 2004
75. Decyzja Ramowa Rady w sprawie zwalczania korupcji w sektorze prywatnym z dnia 22 lipca 2003 r.
76. Decyzja Ramowa Rady w sprawie zwalczania korupcji w sektorze prywatnym z dnia 22 lipca 2003 r.
77. por. Przestępczość zorganizowana, por. www.pzorg.prv.pl/, 15.03.2008.
78. Tamże, 15.03.2008.
79. por. Przestępczość zorganizowana, por. www.pzorg.prv.pl/, 15.03.2008.
80. Rau Z., Przestępczość zorganizowana w Polsce i jej zwalczanie, Kantor Wydawniczy ZAKAMYCZE, 2002 s. 74
81. Baczyński S.J. – prokurator federalny USA, Resident Legal Adviser, Prokurator w postępowaniu operacyjno-rozpoznawczym – za:www.prawo.lex.pl/czasopisma/prokurator/prok_wpor.html
82. Struktura i zakres RICO – rozdział 96 18USC (osiem sekcji głównych nr1961-1968), por. Z. Rau, Pragmatyzm w zwalczaniu przestępczości, Prokurator, Nr 4, 2000, s. 76
83. por. Przestępczość zorganizowana, por. www.pzorg.prv.pl/, 15.03.2008.
84. własność nie może zostać zlokalizowana w wyniku przeprowadzonych

starannych czynności, została przekazana bądź sprzedana stronie trzeciej bądź zdeponowana u niej, została umieszczona poza jurysdykcją sądu, została znacznie zmniejszona jej wartość, została połączona z inną własnością i nie może zostać odłączona bez trudności

85. por. Przepięczność zorganizowana, por. www.pzorg.prv.pl/, 15.03.2008.
86. por. www.pzorg.prv.pl/
87. Smardzewski W., op. cit., s. 67
88. por. www.pzorg.prv.pl/
89. por. www.pzorg.prv.pl/
90. Gruza E., Projekt Wallen – amsterdamski model walki z przestępczością zorganizowaną, Prokuratura i prawo, Nr 6, 2000r s. 89
91. por. www.pzorg.prv.pl/
92. Marek A., Prawo karne. Zagadnienia teorii i praktyki, Wyd. C.H. Beck, Warszawa 1997, s. 662; L. Peiper, Komentarz do kodeksu karnego, Kraków 1936, s. 354
93. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks Karny z zm. (ostatnia nowela – Dz. U. z 2005 r nr 163 poz. 1363)
94. IV K 315/61 Państwo i Prawo 1963/7 s.165.
95. Turowski J., Socjologia. Małe struktury społeczne, Lublin 1993, s. 79.
96. Marek A., Prawo karne .., s. 664
97. Kalita K., Grupa przestępcza przemysłniczo-dewizowa. Zeszyty Naukowe ASW 1984, nr 35, s. 176-179.
98. Wyrok sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 25 listopada 1997 r., (II AKa 282/97), Prokuratura i Prawo 1998, nr 9, s.18
99. Wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 7 grudnia 2000 r. (II AKa 184/00, KZS 2001/1/26), [w:] Janczukowicz K. (red.). Kodeks karny z orzecznictwem, Zakamycze, Kraków 2002, s. 551
100. Tyszkiewicz L., Udział w związkach i zgromadzeniach przestępczych [w:] Andrejew I., Kubicki L., Waszczyński J. (red.). System prawa karnego, Wrocław – Warszawa –
101. Kraków – Gdańsk – Łódź 1989, s. 763; Gaberle A., Przepięczność grupowa w Polsce jako zjawisko kryminologiczne i prawnokarne, Czasopismo Prawa Karnego i Nauk Penalnych 1998, z. 1-2, s. 78-79
102. Zoll A. (red.). Kodeks karny. Część szczególna. Komentarz do art. 117-277 k.k., Zakamycze, Kraków 1999, s. 929
103. Góral R., Kodeks karny. Praktyczny komentarz, Wyd. Zrzeszenia

Prawników Polskich, Warszawa 1998, s. 111

105. Sońta C., Zorganizowana grupa i związek przestępczy w polskim prawie karnym na tle teorii i orzecznictwa. *Wojskowy Przegląd Prawniczy* 1997, nr 2, s. 17
106. Bryła M., Porozumienie, zorganizowana grupa, związek przestępczy jako formy organizacyjne przestępczości zorganizowanej. *Prokuratura i Prawo* 2000, nr 3, s. 36
107. Marek A., *Prawo karne ..*, s. 665
108. Sońta C., *Zorganizowana grupa ..*, s. 17
109. J. Wojciechowski, op. cit., s. 454. Odmienne postanowienie sądu w Lublinie z dnia 27 stycznia 1998 r. (II AKz 34/98, OSA 1998, nr 9, s. 47)
110. Przeciwnikiem takiego rozwiązania była K. Daszkiewicz, Zob. K. Daszkiewicz, *Zorganizowana grupa przestępcza*. *Prawo i Życie* 1995, nr 50, s.34
111. Flemming M., Kutzmann W., *Przestępstwa przeciwko porządkowi publicznemu*. Komentarz, Wyd. C. H. Beck, Warszawa 1999, s. 82
112. Bafia K., Mioduski K., Siewierski M., *Kodeks karny. Komentarz*, Warszawa 1987, s. 471
113. J. Śliwowski, *Prawo karne*, PWN, Warszawa 1975, s. 552-553
114. Wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 25 marca 1999 r. II AKa 45/99, OSA 2000/2 poz. 15, s. 23
115. J. Wojciechowski, *Kodeks karny. Komentarz*. Orzecznictwo, Warszawa 2000, s. 453.
116. Bryła M., *Porozumienie, zorganizowana grupa, związek przestępczy...*, op. cit., s. 32.
117. Flemming M., Kutzmann W., *Przestępstwa przeciwko porządkowi publicznemu*. Komentarz, Warszawa 1999, s. 85
118. *Słownik Wyrazów Obcych* pod red. E. Sobol, PKWN, Warszawa 1996, odpowiednio s. 477, 20 – 21 i 546.
119. wyroki Sądu Najwyższego: z 30 maja 1975 r., sygn. akt Rw 204/75 – OSNKW nr 8 z 1975 r., poz. 115, z 5 października 1984 r., sygn. Akt IV KR 207/84 – OSNPG nr 3 z 1985 r., poz. 32, z 22 grudnia 1987 r., sygn. akt IV KR 412/87 – OSNPG nr 12 z 1988 r., poz. 123, z 19 września 1989 r., sygn. akt III KR 166/89 – OSNPG nr 4 z 1990 r., poz. 37 i
120. wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z 27 lutego 2003 r., sygn. akt II AKa 362/02 – KZS nr 5 z 2003 r., poz. 36.
121. Wąsek A., „*Kodeks karny. Komentarz*”, Gdańsk 1999, tom I. s. 252 i 253, i

- powołana tam literatura, Kardas P. [w] „Kodeks karny – część ogólna. Komentarz”, Zakamycze 2004 r., wyd. II, s. 318.
122. postanowienie SN z 13 stycznia 2004 r., sygn. akt V KK 170/03 – Lex nr 109496.
 123. Cwiąkalski Z., Wybrane problemy wymiaru kary za przestępczość zorganizowaną. Prokuratura i Prawo 2001, nr 12, s. 17
 124. Górniok O., Hoc S., Przyjemski S., Kodeks karny. Komentarz, t. III (art. 117-363), Gdańsk 1999, s. 306
 125. Medwid A., Zawód przestępcy. Prawo i Życie 2000, nr 3, s. 30.; V. Konarska-Wrzosek, Prawnokarne środki walki z przestępczością zawodową i zorganizowaną przewidziane w kodeksie karnym. Prokuratura i Prawo 2000, nr 3, s. 42-43
 126. Wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 24 czerwca 1999 r. (II AKa 136/99, Prokuratura i Prawo 2000, nr 1, s. 21.; Szerzej o zasadach wymiaru kary w przypadku zaistnienia przesłanek z art. 65 k.k. Zob. B. Kolasiński, Dyrektywy wymiaru kary wobec sprawców określonych w art. 65 k.k. Prokuratura i Prawo 2002, nr 5, s. 48-50
 127. Cwiąkalski Z., Wybrane problemy wymiaru kary za przestępczość zorganizowaną, Prokuratura i Prawo Nr 12 z 2001 r., s. 17
 128. Góral R., Kodeks karny. Praktyczny komentarz, 2002 r., s. 485
 129. Tamże, s. 1224
 130. Równie ważnym i interesującym problemem z punktu widzenia odpowiedzialności sprawców jest art. 44 i art. 45 k.k. dotyczący przepadku przedmiotów i osiągniętych korzyści majątkowych jak również postulowany wcześniej przez Autorkę powrót kary konfiskaty mienia. Zob. Laskowska K., Kara konfiskaty mienia w k.k. z 1969 r. i w projekcie nowego kodeksu, Prokuratura i Prawo 1996, nr 11, s. 37-52
 131. Bielecki Z., Romaniuk P., Świadek anonimowy, Gazeta Policyjna Nr 13/2003
 132. Błachut J., Czapska J., Widacki J., Zagrożenie przestępczością, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa – Kraków 1997, s. 5 i 26
 133. Waltoś S., Proces karny. Zarys wykładu. PWE, Warszawa 1998, s. 232
 134. Pracki H., Instytucja świadka anonimowego w Orzecznictwie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu oraz sądów polskich, Prokuratura i Prawo Nr 2 z 2003 r., s. 66
 135. Dz. U. Nr 89, poz. 444.
 136. Uchwała Sądu Najwyższego z 20 stycznia 1999 r., sygn. I KZP 21/98,

- OSNKW 1999, nr 1 – 2, poz. 3, Wyrok Sądu Najwyższego Izba Karna z 6 maja 1999 r., sygn. IV KKN 542/98, KZS 2000/1 poz. 14, wyrok Sądu Najwyższego Izba karna z 5 stycznia 2000 r., sygn. II KKN 391/99, OSNKW 2000, nr 1 – 2, poz. 1
137. Wiliński P., Świadek incognito w znowelizowanym kodeksie postępowania karnego, Prokuratura i Prawo Nr 6 z 2003 r
138. art. 332 § 1 pkt 2 kpk).” Uchwała Sądu Najwyższego Izby Karnej z 20 stycznia 1999 r., sygn. I KZP 21/98, OSP 1999/4, poz. 69
139. Sygn. II KKN 295/98, OSNKW 2000/1-2 poz. 12
140. Wyrok Sądu Najwyższego Izba Karna, sygn. V KKN 22/99, OSNKW 1999/9-10 poz. 58.
141. Baszuk R., Świadek incognito po trzech latach – refleksje obrońcy, Monitor Prawniczy Nr 9/1998, s. 333
142. Art.4, 9 i 10 ustawy z dnia 25 czerwca 1997 r. o świadku koronnym (nowela – Dz. U. z 2005r Nr 90, poz.757)
143. Gruza E., Programy ochrony świadka, Prokuratura i prawo, Nr 2, 1998
144. Podhorodecki L. (red.), Dzieje Wołomina i okolic, PWN, Warszawa 1984, s. 34.
145. Tamże, s. 35.
146. Łagowski S., Radzymin od czasu jego założenia do 1905 r., Radzymin 2000 [reprint], s. 18.
147. Podhorodecki L. (red.), Dzieje Wołomina i okolic..., op. cit., s. 40.
148. Rocznik Wołomiński, Tom I, Wołomin 2005, s. 34.
149. Łagowski S., Radzymin..., op. cit., s. 54.
150. Podhorodecki L. (red.), Dzieje Wołomina i okolic..., op. cit., s. 42.
151. Tamże, s. 43.
152. Tamże, s. 44.
153. Sochacki Z., Barbara Jankowska B., Pradzieje oraz wieki średnie Wołomina i okolic, PWN,Warszawa 1984, s. 43.
154. Tamże, s. 44.
155. Studia i materiały do dziejów Powiatu Wołomińskiego. Nr 1”, Wołomin 2005, s. 39.
156. Łagowski S., Radzymin..., op. cit., s. 57.
157. Starostwo Powiatu Wołomińskiego, Szlak kulturowy w dolinie Liwca – Przewodnik, Wołomin 2006.
158. Szydlik R. (red.), Tłuszcz. Studia i szkice z dziejów, Tłuszcz 2004, s. 25.
159. www.um.wolomin.pl

160. Wołomin. Informator gospodarczy. 2001 r.

To jest gotowa, obroniona praca. Gdyby chcieli Państwo zlecić napisanie zupełnie nowej pracy, to zapraszamy na stronę [pisanie prac](#) - sprawdzony serwis!